

Začasni obračun devetmesečnega poslovanja

Delavski svet podjetja je na svoji 7. seji potrdil začasni obračun poslovnega uspeha in otvoritvene bilance vseh treh temeljnih organizacij združenega dela v okviru podjetja. Obračun poslovnega uspeha za podjetje kot celoto kaže zadovoljivo poslovanje,

ja. Le-ti bodo prikazani v samoupravnih sporazumih, ki bodo sprejeti do konca leta.

Uspešna prodaja v I. polletju se je nadaljevala tudi v III. tromesečju tako, da smo prodali v celotnem obdobju za 318.288 tisoč dinarjev izdelkov in si ustvarili

priliva, ker terjatve še vedno naraščajo in so znašale 30. sept. že 118,7 milijona dinarjev ali 4,5 % več kot ob polletju. V teku je pospešena izterjava naših dolžnikov s ciljem, zagotoviti zadostna finančna sredstva za plačilo obveznosti, ki zapadejo v plačilo konec leta.

Pospešeno prodajo je bilo moči realizirati zaradi povečane proizvodnje in zmanjšanja zaloga. Letne proizvodne zadolžitve so delovne enote realizirale z indeksom 109,2. Proizvedenih je bilo 20.030,6 kom. gumijskih izdelkov in umetnega usnja, kar je približno celotna proizvodnja v letu 1969.

Povečana proizvodnja je posledica tehnoloških izboljšav (skrajšanje vulkanizacijskih časov in drugo), intenziviranja kapacitet in povečanega intenziviranega dela, ki je nastalo zaradi pomanjkanja delavcev. Na ključnih strojnih kapacitetah je bilo zato potrebno tudi nadurno delo.

Kolektiv celotnega podjetja je v devetmesečnem obdobju poprečno štel 2.845 ljudi, kar je za 94 zaposlenih več kot lani v enakem razdobju.

Za III. tromesečje je bil prvič napravljen ločen obračun (začasen) po TOZD, ki prikazuje poslovanje produktivnih TOZD z naslednjimi pokazatelji: (gl. tabelo)

(Dohodek v TOZD TTI je večji, ker TTI zaposluje znatno več delavcev, OD so pa največja postavka dohodka)

Temeljitejša analiza poslovnih uspehov po TOZD bo, kot je bilo že omenjeno, po dokončnem izoblikovanju ekonomskih položajev posameznih TOZD.

Anton Kepić

Zanimivo predavanje za gasilce

Industrijsko gasilsko društvo Sava je pripravilo za svoje člane v sredo 15. 11. 1972 zanimivo predavanje o najnovjših dosežkih izdelave gasilskega orodja in opreme ter požarno varnostne preventive. Predavanje je vodil inž. Bruno Skomavc, Rudi Nadiževc in Marjan Čerem in pa sta z diapozitivni pokazala nekaj zanimivosti gasilske razstave v Kölnu: najnovjše gasilske avtomobile, raztegljive lestve, dvigala, motorke in drugo opremo. Nekaj od tega bodo kupili tudi v Savi.

Sodobno opremljanje gasilskih enot, posebno tistih v večjih gospodarskih središčih, je nujnost, ki se ji ni moč ogniti.

Številne ekskurzije in ogledi razstav kakor tudi prirejanje razstav doma so velikega pomena za strokovno izpopolnjevanje gasilcev.

Ivan Petrič

Referendum o združitvi delavskega in kmečkega zavarovanja;

Za združitve je glasovalo 65 % Savčanov.

Konferenca ZK Sava

V petek, dne 17. novembra se je sestalo približno 200 savskih komunistov na svoji redni letni konferenci. Zaradi časovne stiske vam v tej številki podajamo le osnovno informacijo, medtem pa bomo pripravili za prihodnjič obširnejši pregled z izvlečki iz razprav.

V petek so se pogovarjali o reorganizaciji ZK Sava in pa o programu dela. O obeh predlogih so sprejeli več konkretnih sklepov. Osnova za program dela je 14 sklepov, ki jih je pripravila delovna konferenca (mi smo jih objavili v zadnji številki) na petkovi konferenci pa so bile posamezne točke dopolnjene ali konkretizirane. O reorganizaciji pa tole. Zaradi drugačne organizacije dela in samoupravljanja se razumljivo temu ustrezno mora prilagoditi organiziranost družbenopolitičnih organizacij. Vsebinsko delo se z reorganizacijo podjetja ne bi spremenilo, če ne bi bila prav v tem trenutku močna in zelo celovita akcija, ki v temelje pretresa dosedanjo ležernost mnogih komunistov. Tako zdaj tečeta dve vzporedni akciji, ki ena drugo dopolnjujeta. Dobra organiziranost v veliki meri naravnost sili komuniste, da delujejo v središču vsakega dogajanja, pa ne tako, da bi izstopali sami po sebi, pač pa zato, ker pripadajo politični organizaciji. V središču vsakega dogajanja morajo biti kot nosilci najnaprednejših idej, pobudniki celovitih rešitev in takih, ki imajo pomen za vso delovno skupnost. Mislim, da je bila to prav tista rdeča nit, ki jo je bilo čutiti skozi vse razprave na omenjeni konferenci.

Kot mene, je najbrž še koga presenetilo, da so bile razprave nekoliko drugačne kot smo jih bili vajeni. Namreč, vsak diskutant je po svoji razpravi predlagal tudi sklepe, bodisi konkretne ali pa okvirne, ki jih bo komisija za sklepe pripravila v kratkem, v glasilu pa jih bomo objavili v celoti. Edina pripomba, ki naj jo zapišem o konferenci, naj velja nekaterim razpravljalcem, ki še zmeraj uporabljajo zabljen način pogovora, to je nekonkretne razprave, namigovanja in nedorečenost. Res je, da so bili to redki, a še zmeraj so odveč in bi jih vsaj sedaj na takih razgovorih kot se med nami odvijajo zadnje čase, ne bi bilo treba. J. S.

Bojan Gogala, sekretar, Rudi Lopatič, njegov namestnik

Na volilni konferenci 17. novembra so ponovno izvolili Bojana Gogala za sekretarja ZK Save, za njegovega namestnika pa Rudi Lopatiča. Medtem ko je Bojan Gogala prav gotovo znan vam vsem, saj je bil že v preteklem obdobju sekretar, pa je Rudi Lopatič novo ime, ki pa vsaj po nekaterih znakih sodeč obeta veliko delavnost. Obema naše iskrene čestitke in obema želimo, da bi bilo njihovo delo čimbolj uspešno.

Uredništvo

Obisk

Konec preteklega meseca so se mudili na obisku v Savi inž. Trajkov, direktor inštituta za gumo iz Moskve, tov. Kazakijevič,

generalni direktor pnevmatikarne v Dnjepropetrovsku, in tov. Gurov, direktor sektorja Razno importa iz Moskve. Z vodilnimi delavci Save so menjali izkušnje s področja gumarstva.

Rodovi naj novi bodo obala,
skalna obala, ki valove drobi,
valove viharne krivic in nasilja,
podtikanj nizkotnih in podlih laži,
O domovina, naj se nikoli
nad tabo noč temna več ne spusti.

ŽELIMO VAM PRIJETNO PRAZNOVANJE
DNEVA REPUBLIKE!

Tudi sindikat o Titovem pismu

V začetku novembra so tudi člani izvršnega odbora sindikalne organizacije razpravljali o pismu predsednika Tita in izvršnega biroja predsedstva ZKJ.

V nadaljevanju vam posredujemo sklepe, ki so bili izoblikovani in sprejeti na seji izvršnega odbora.

Dejavnost sindikata

a) V TOZD-jih se ustanovijo osnovne organizacije sindikata, ki bodo skupaj z drugimi družbeno političnimi organizacijami vodile politične akcije in tudi samostojno dajale predloge ali zahteve delavskemu svetu TOZD v zvezi s samoupravljanjem in družbeno ekonomskimi razmerami v TOZD.

Dejavnost sindikata bo v tej zvezi temeljila na 31. ustavnem amandmaju, ki sindikatu nalaga dolžnost razvijati samoupravljanje in daje vlogo subjekta v samoupravljanju.

b) Sindikat se bo vključil v sprejemni postopek za novospregate delavce, da jih bo ob nastopu dela seznanil z organizacijo in dejavnostjo sindikata in s samoupravljanjem, dogovoril o članstvu v sindikatu, dal informacije o samopomoči, uvedel kartoteko in drugo.

Razvoj samoupravljanja

a) Sindikat bo spremljal in analiziral delo delovnih skupin in odgovornost pri reševanju postavljenih sklepov, zahtev, predlogov. Pri tem bo predlagal, da se vodje delovnih skupin načrtno usposablja in pravočasno zamenjuje, da bi lahko bili sposobni za funkcijo vodje skupine.

Predlog usposabljanja in zamenjave bo potrebno izdelati v dogovoru z vsemi družbeno političnimi organizacijami in delavci kadrovske službe.

b) Sindikat bo v dogovoru z drugimi DPO zahteval osebno odgovornost vseh vodilnih, vodstvenih in strokovnih delavcev, ki dajejo razne predloge samoupravnim organom, da bodo spoštovali samoupravne postopke pred odločanjem v smislu naših internih aktov. Časovne stiske se ne prizna! Izjemne primere, ki bi bili eventualno časovno nepremostljivi, bo predlagatelj moral obrazložiti političnemu aktivu TOZD in se ravnati po njegovi odločitvi.

c) Po dogovoru med DPO bodo v vseh delovnih skupinah ustanovljena politična jedra iz vrst posameznih članov, ki bodo dobili konkretne zadolžitve in naloge o aktiviranju in uspešnem delovanju skupin.

Delavska kontrola

a) Delavci bodo na osnovi rednih mesečnih in občasnih informatorjev nadzorovali vsa izplačila:

— o OD za redno in nadurno delo, višini osebnih dohodkov, doseganju normativov, uveljavljanju posameznih meril po pravilniku ipd.,

— o sredstvih skupne porabe in drugih sredstvih: razna posojila, reprezentanca, zamudne obresti, sodni stroški, vračanje anuitet, kazni za gospodarske prestopke in drugo.

b) Vsi predsedniki samoupravnih organov in odgovorni izvršitelji njihovih sklepov bodo dobili posebna navodila glede povečane odgovornosti in povečane kontrole v zvezi s sprejemanjem in izvrševanjem samoupravnih odločitev.

Socialni program

Strokovne službe, predvsem finančno računov. služba, naj izpopolnijo metodologijo programiranja v podjetju. Že letni gospodarski načrt naj bo v bodoče sestavljen iz dveh delov:

- 1. del: načrt gospodarjenja v prihodnjem letu,
- 2. del: načrt socialne dejavnosti v istem letu (prikaz razvoja sistema delitve osebnih dohodkov, priznavanje minulega dela, izobraževanje, področja družbenega standarda, zaščita posebnih kategorij delavcev, tehnično, zdravstveno in drugo varstvo delavcev, ipd.).

Tako sestavljen načrt naj delavcem pokaže, kakšne socialne dejavnosti in v kolikšni meri jih lahko razvijamo pod pogojem, da z discipliniranim in odgovornim gospodarjenjem dosežemo zaželjene poslovne uspehe in planiran dohodek.

Kadrovska politika

a) Dosedanje izkušnje kažejo, da moramo kadrovsko politiko dodelati in vanjo vključiti tudi potrebne elemente napredovanja, dajanja posebnih priznanj, dajanja zaupnice, uvedbe odpoklica in razrešitve. Takšna kadrovska politika mora postati dogovor vseh delavcev, za izvrševanje pa je potrebno osebno zadolžiti vse vodilne in vodstvene delavce, ki skupaj s kadrovsko službo oblikujejo predloge.

b) Bližajočo reelekcijo vodilnih delavcev naj se poveže tudi z njihovo rehabilitacijo glede sposobnosti in pripravljenosti za ustrezno urejanje odnosov med ljudmi in družbeno politično angažiranje v samoupravljanju. Za vsakega kandidata za vodilno mesto naj se posebej in objektivno ugotovi, ali je sposoben prevzeti takšno odgovornost v bodoče in ali je odločen, da se v tem smislu angažira v samoupravljanju.

c) V sprejemne postopke za vse druge vodilne oziroma vodstvene delavce se bodo vključile družbeno politične organizacije s svojimi organi, da bodo preverjali kandidatovo primernost za delovno mesto glede njegove družbeno politične usmerjenosti in zagotovila, da bo delal z ljudmi in urejal odnose na samoupravnih osnovah — načelih.

d) Za dokončen štart TOZD se mora spremeniti pravilnik oziroma seznam sistemiziranih delovnih mest na osnovi letošnjih junijskih dogovorov. V seznamu morajo biti samo posamezna delovna mesta, posebej pa izdelani kriteriji za priznavanje dodatnih točk k analitski oceni, kar je sedaj izraženo s stopnjami I, II, III brez izdelanih kriterijev, in to utemeljiti z uspešnim uvajanjem in doseganjem delovnih rezultatov po določenem obdobju.

Sindikat zahteva osebno odgovornost vseh vodilnih

Naš razgovor

Ančka Rakovec

Ti, stanovanje bom dobila!

Srečali sva se pred nekaj dnevi v Globusu. Po celem Kranju je iskala orehe, pa je prišla pogledat še v novo trgovino, če bi jih slučajno imeli...

»Ti, stanovanje bom dobila!« je bilo prvo.

»Res?!« Kar verjeti ne morem. Tako dolgo let že čaka na to stanovanje, da bi drugače zaživela. »Tri velike stvari bom doživela

v kožo. Prvi dan, drugi dan, tretji... Pavček na levi roki je vedno bolj otekal, se obrabil, nastala je rana in peti dan je prst še komaj visel na roki. Dekletce je roke tiščalo pod mizo, obrezovalo, trpelo in molčalo. Potem so opazili. Zdravnik ji je komaj še rešil prst in roko.

Taka je bila Ančka vedno in je še danes. Redko jo slišiš, da bi kdaj potarnala. Seveda plaho dekletce ni ostala dolgo. Danes jo vsi poznamo kot izredno zgovorno, odrezavo, vedno za šalo in smeh pripravljeno. In občutek imaš, kot da takemu človeku sploh ne gre nič narobe.

Ko se ji je pozdravila roka, je pisala etikete v skladišču gotovih izdelkov. Že po letu službe je postala pointerka in ostala celih 13 let, potem pa še 12 let obračunovalka. Sedaj je že četrti mesec blagajničarka pri Savski poslovni enoti Ljubljanske banke. Natančno in odgovorno delo ima. Sicer je pa še vedno obračunovalka oziroma pomaga obračunovati dohodke za cevarno in prešane izdelke. Kasneje bo pa obračunovala strokovne službe, kajti v tej banki dekleta niso polno zaposlena.

Ančka, se je v tovarni veliko spremenilo v teh letih?

»Veliko. Ko sem prišla v tovarno, smo imeli samo dva inženirja. Jaz sem imela zaporedno številko 711.«

Številke, številke. Ančka je pravi fenomen pri številkah in memoriji ima, da ji lahko samo zavi-daš. Za vse svoje ljudi, za katere obračunava osebni dohodek, pozna delovno mesto in ve na pamet njihovo matično številko, rojstne podatke, naslov stanovanja itd. Sodelavci jo poznajo kot dobro, tovariško sodelavko. Iz njenih ust ne boš slišal besed: ne, ne vem, ne morem. Tvoja želja ji je ukaz in še predno izustiš, kaj bi rad, že ve in naredi. Vestna, pridna in točna.

»V dvajsetih letih službe nisem zamudila niti minute. Zamislil, dva dva dni po tistem, ko smo pro-

slavljali 20-letnico, sem pa zamudila celih 20 minut. Bilo me je groza, ko sem tekla po cesti za Vinom proti obratu I. Nisem si mogla odpustiti. Vsa leta nikoli nisem bila kaznovana, ali obravnavana na disciplinski in s sodelavci sem se vedno dobro razumela. Pride pa seveda vse mogoče, posebno še, če delaš z denarjem. Če je manj denarja, če je kaj narobe pri točki, jih vedno najprej obračunovalka sliši od delavcev, pa čeprav sploh nima nič pri tem. Saj veš, je že tako, pri denarju se vse začne in neha. Malo moraš vzeti za šalo, malo za res, pa gre.«

Kako pa potem posluje ta naša banka?

»Od 6. do 12. ure je odprto za stranke, potem naredim poročilo za banko, vmes pa delam obračun. Od 15. do 20. v mesecu je veliko prometa, sicer ga pa ni. Včeraj (9.11.) sem npr. imela samo dve stranki. Pozna se, ker dobimo akontacijo. Če bi te ne bilo, bi ljudje veliko več dvigali. Imam pa strašen strah, vsaj zdaj v začetku in pogosto premišljam, ali sem zaklenila, in ali imam ključ ali ne. No, se bom že privadila in tudi strah bo minil.«

Sprašujem jo po željah. Vem, da bi rada lepo opremila stanovanje, ki ga bo dobila, da se že vnaprej veselji kopalnice in koliko bo vredno, da bosta njena dva pridna šolarja imela svoj prostor za učenje. Toda te njene želje so zaenkrat tako majhne ob tisti edini veliki želji, da bi bilo zdravje in družini. Zdravje, zdravje in še enkrat zdravje!

Imaš kakšnega konjička?

»Ne, nimam časa zanje. Rada pa imam prijeten klepet ob kavici.«

Taka je naša Ančka. Hitra, pridna, pridna, odrezava in tudi kritična. Zelo kritična! In prav zato jo najbolj cenim. Če govori o nekem kaj slabega, ne bo nikoli ostala samo pri tem. Vedno bo dodala še vse njegove dobre lastnosti in tisto slabo potem povsem zbledi. Sprašujem se, koliko je med nami takih ljudi. Malo, zelo, zelo malo.

Danica Dolenc

Savski upokojenci na izletu

Društvo upokojencev v Kranju je letos organiziralo sedem izletov za svoje članstvo. Med njimi tudi tri v inozemstvo, zadnji pa je bil pred kratkim v Trst, kjer smo se srečali s tržaškimi upokojenci, Slovenci. Med potjo smo se ustavili tudi v vasi Bazovica nad Trstom in se poklonili pred spomenikom Bédovca, Marušiča, Valenčiča in Miloša, bazoviškimi žrtvam, katere so leta 1930 postrelili italijanski fašisti.

Ti tovariši so se že takrat borili v tako imenovani organizaciji TGR, to pomeni Trst, Gorica, Reka. Že takrat so želeli, da bi se omenjena mesta in vsa Primorska priključila k matični domovini. Pred spomenikom, ki stoji na kraju, kjer so bili ustreljeni, smo položili venec in prižgali svečke. Andrej Brovč pa je spregovoril in opisal takratno organizacijo TGR.

Ivan Petrič

Naš razgovor o Titovem pismu

V trinajstih letih, kar sem komunist, ni bilo še nikoli v naših vrstah čutili take aktivnosti, kot prav danes. No, da, morda takrat pred desetimi, enajstim leti, ko smo ugotavljali nepoštenost dveh, treh komunistov. Sicer so bile pa naše seje suhoparne, vedno enako dolgočasne. Bile so sklicane, ker je sekretar že moral sklicati vsak mesec sejo in oddati zapisnik. Premlevalo se je vedno in isto: ugotavljanje slabe udeležbe, sprejemanje novih članov, ki pa jih skoraj ni bilo moč dobiti, ker jih ni nič »vleklo«, kot so se izgovarjali, pa sem in tja še kakšna nepomembna stvar, tako da me je že večkrat imelo, da bi na kraju zapisnika zapisala: »Ker nihče ni hotel ali pa upal ničesar reči, je sekretar zaključil sejo ob...«.

Sedaj bo, izgleda, drugače. Vsaj začelo se je tako. Po pismu predsednika Tita in izvršnega biroja so se na delovni konferenci Zveze komunistov strnila mnenja naših komunistov o njihovih nalozah.

V prejšnji številki smo za mnenje o novem »preporodu« komunistov poprašali tri člane iz strokovnih služb, danes pa smo za vas zbrali mnenja treh komunistov iz neposredne proizvodnje. Vprašali smo jih, kaj menijo o Titovem pismu, kako ga sprejemajo, kakšne so naše naloge, kako bomo odpravili napake in med drugim smo jih povprašali tudi o tem, kakšen naj bo lik komunista.

KAJ MENIS O TITOVEM PISMU

Šmigovc Alojz

43 let, vulkanizer cevi na gumiranih jedrih, komunist 18 let

Pismo predsednika Tita obvezuje vse komuniste v Savi, da brez kolebanja sprejmemo vsako odgovornost nase. V tem času se ne smemo batj zdrave kritike in zamere, ne sme biti odpora ali maščevanja. Take pojave je treba ostro obsoditi. Da bi pismo tov. Tita dobilo v Savi vrednost, je treba začeti utrjevati enotnost med delavci in strokovnimi delavci, in si prizadevati, da bi prišlo do tesnejšega medsebojnega sodelovanja. Od tu naprej je pričako-

Menim, da moramo v tovarni sodelovati in ne se razhajati. Materialne dobrine nas ne bi smele medsebojno ločevati in ne bi se smelo dogajati, da se grupiramo na revne in bogate. To je danes zelo boleče, da se zapostavlja delavca pri stroju.

Potrebna nam je enotnost za skupni boj proti sovražniku socializma in samoupravljanja. Boriti se moramo za lepši jutrišnji dan in lepšo prihodnost naših mladih, da nas bodo znali ceniti. Potrebna je tudi dobra organizacija dela, da bo vsak zadosti zaposlen, da se ne bo dolgočasil na delovnem mestu, ali pa postopal po tovarni.

Delavec naj dobi delo, ki ga vešeli, ki je zanj zainteresiran in

je prišlo sedaj na dan. Upam samo, da to pismo ne govori v prazno. Resnično bo treba odpraviti vse socialne diferenciacije. Bo pa še težka borba.

Kako bi pri nas odpravljali napake?

Predvsem z delovno disciplino. Precej je delavcev na takih delovnih mestih, kjer delu niso kos. Lahko bi bolje izkoriščali delovni čas. Proizvodnja sama bi morala biti na nekaterih delovnih mestih bolj organizirana, da ne bi bilo zastojev. Mladi bi se morali bolj zavedati, da je tu njihova bodočnost. Premalo resnosti kažejo pri delu. Izostajajo od dela, predčasno odhajajo itd.

Zaradi delovne nediscipline prihaja do trenj, povrhu vsega pa še primanjkuje delovne sile in fluktuacija je velika. Vsak bi rad prišel v pripravo, za konfekarja, vulkanizerja, teh mest pa ni dovolj za vse in potem je tu splošno nezadovoljstvo. Zagotoviti je treba dosti delovne sile in takojšnja popravila strojev.

Kakšni so odnosi vodje z delavci?

V glavnem so poštene, so pa tudi izjeme.

Kako pritegniti mlade? Seznaniti jih že zgodaj z našo stvarjo.

Že v višjih razredih osemletke bi jih morali predavati o marksizmu.

Lik komunista?

Nad številnimi sem razočaran. V komunistu sem vedno gledal idealnega, poštenega človeka. Sedaj vidim, da so ravno tako nedisciplinirani kot nekomunisti. To se vidi že iz obiskov sestankov ZK. Niti

Prav je, da zaposlujemo ali sprejemamo v ZK strokovnjake, toda vodilna delovna mesta zaupajmo sposobnim komunistom. Dajmo jim prednost pred drugimi!

Naše delovne enote bodo po novi ureditvi manjše delovne skupine in tako bo lažja kontrola kvalitete, količine, lažje se bodo v okviru take enote odpravljale tehnološke napake.

Vseskozi se je čutilo mrtvilo pri sprejemanju v ZK. Zakaj? Sami nismo več verjeli v idealnega komunisto. Marsikdo je zabrusil: ko bo šel ta ven, bom pa jaz vstopil.

Potrebna je dosledna marksistična vzgoja komunistov in pa temeljita priprava mladih kadrov za vstop v zvezo.

Danica Dolenc

Informacija o cepljenju proti gripi

Organizirali smo cepljenje proti gripi z namenom, da čim bolj omejimo že nekaj let staro influenčno bolezen — azijsko gripo. Spodnja tabela prikazuje udeležbo na cepljenju. Razvidno je, da se bolj bojimo cepiva kot pa pozneje same bolezni, saj je bila udeležba porazna, niti 50 %-na. Upamo, da bo na prihodnjem cepljenju, ki bo približno čez en mesec, udeležba boljša kot je bila prva.

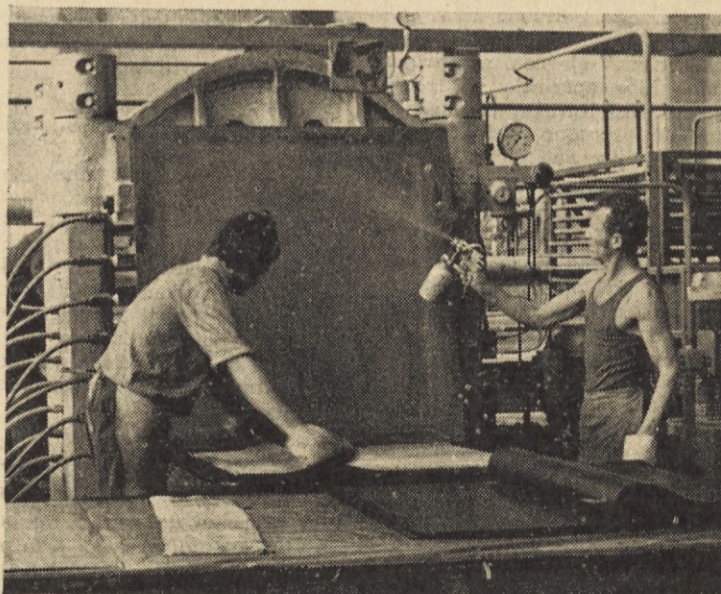
Rezultati so naslednji:

Delovna enota	Število zaposl.	Število cepljenih	%
TAP			
Vodstvo TAP	90	46	51
Polizdelki pnevmatike	34	20	65
Konfekcija	289	217	75
Vulkanizacija	116	71	61
Avtozračnice	78	55	67
Energija in servisi	43	26	60
SKUPAJ	650	435	63
TTI			
Vodstvo TTI	181	92	51
Valjarna	148	42	28
Velopnevmatika	285	135	47
Prešani izdelki	277	104	37,5
Cevi	178	49	26
Preveleke	35	5	14
Tehnični izdelki	41	20	49
Ročna konfekcija obrat IV	61	42	69
Ročna konfekcija obrat III	83	71	85
Umetno usnje	95	58	61
Energija in servisi	40	13	32,5
Elektrovzdrževalci	20	7	35
SKUPAJ	1344	637	47
OSS			
Vodstvo in tajništvo podjetja	19	5	26
Kadrovska služba	134	64	48,5
Nabavna služba	82	39	47
Finančno-računovodska služba	57	39	68
Služba informacijskih sistemov	22	11	50
Tehnična služba	116	44	38
Servisna služba	4	1	25
Vzdrževanje	146	69	46
Energetika	52	23	44
Avtopark	99	51	52
Marketing	114	27	24
Zunanja organizacija prodaje	87	10	11
Komercialni predstavniki	6	—	—
SKUPAJ	906	384	39
TAP	650	435	63
TTI	1344	637	47
OSS	906	384	39
TOVARNA SKUPAJ	2900	1456	49,6

Rezultate objavljamo tudi zaradi tega, da bodo vodje obračunskih enot vedeli, koliko so se njihovi delavci proti gripi zavarovali in da bodo takrat, ko bo gripa na pohodu, lahko pričakovali temu ustrezen bolniški stalež. Menimo, da bi bilo navedeno poročilo lahko tudi celo gradivo za delovne skupine.

V tej obliki bomo objavili tudi rezultate drugega cepljenja.

inž. RUDI NADIZEVEC

Povečana proizvodnja je posledica tehnoloških izboljšav

Smigovc Alojz

Šeruga Lovrin

Komovec Alojz

vati uspeh za odpravo vseh slabosti, ki jih nakazuje pismo.

Pregledati bi bilo treba, kje so prevelike razlike v osebnih dohodkih, ki niso v skladu z vrednostjo dela. Prevelike razlike povzročajo pri delavcih nezadovoljstvo. Ugotavlja se, da nekateri delavci ne morejo opravičiti svojih osebnih dohodkov tudi v strokovnih službah, da so nekateri pre malo prizadevni, da imajo preozke delovne naloge, niso dovolj zaposleni. Delavu v proizvodnji se postavlja norma, če je ne bo dosegel, bo manj zaslužil. Delavce v skupnih službah pa naloge ne obvezujejo in ga ne skrbi, da bo manj zaslužil, če ne bo danes opravil svojega dela, ker nima zadostne kontrole nad svojim delom in mu ni treba polagati računa svojega dela, kot to mora delavec.

(Opomba urednika: Če je ta ocena povprečna, nima nobene vrednosti, če pa S. A. ve za konkretne primere, naj jih na prvem sestanku ZK pove!)

Da bi v bodoče dosegali zaželene uspehe, je treba slabosti odstranjevati od zgoraj navzdol, se pridružiti delavcu in mu pomagati.

usposobljen, da ne bo preveč fizično obremenjen, da bo delovno mesto tehnično opremljeno z ustreznimi delovnimi sredstvi, da bo delo tekoče, da bodo norme ustrezne. Vse to je pogoj, da bo delavec dosegal uspehe. Pri tem pa je treba skrbeti, da bo delavec pošteno ocenjen za svoje delo.

Navedene pomanjkljivosti in napake se ugotavljajo iz medsebojnih dogovorov sodelavcev. Dobro bi bilo, če bi povprašali delavce, kaj bi bilo potrebno ukreniti, da bi se odnosi izboljšali. Sedaj se mora ZK otestiti vsakega kolebanja, omahovanja ali starih navad. Odločno se mora zavzeti, da bi v TOZD mobilizirali notranje sile za povečanje storilnosti in dohodka delavcem, krepitev osebnih odgovornosti in delovne discipline.

Šeruga Lovrin

22 let, rezervni preddelavec za nadomeščanje na potniški konfekciji, 2 meseca član ZK

Skrajni čas je že bil, da je prišlo to pismo. Prizadelo me je bogatenje na račun tujega dela, ki

polovica jih včasih ni prišlo. Precej bi jih bilo treba izključiti in sprejeti dobre, delovne in potšene ljudi, ki jih v SAVI ni malo.

Vsekakor pa moramo vsebino pisma dosledno upoštevati, če hočemo, da bomo uspeli. Upam pa, da bomo.

Komovec Alojz

37 let izdelovalec kemičnih izdelkov, obrat IV, 13 let komunist, sekretar oddelka ZK umetno usnje

V našem oddelku ZK smo pismo obravnavali in vsi komunisti smo bili mnenja, da je prišlo sicer malo pozno, ker so se nepravilnosti že tako zelo razbohotile, toda le še pravi čas, da jih z močno roko, seveda, lahko zatremo.

Pismo naj ne bo samo za komuniste. Za vse delavce naj bo! Saj govori njim! Da bodo delavci vedeli, da so tudi oni upravičeni kontrolirati višje. Veliko stvari je do sedaj šlo mimo delavcev in komunistov. Včasih na partijskih sestankih nismo obravnavali, kam naj gre denar podjetja, sedaj pa izgleda, da bo to potrebno.

Skrbimo za svoje zdravje

Ugotovili smo že, da so bolezni srca in ožilja v civiliziranem svetu najresnejši in najpogostejši vzrok smrti daleč pred rakom, prometnimi poškodbami itd. ter da je od reševanja problematike v največji meri odvisen nadaljni harmonični razvoj in obstanek civilizirane družbe. Zato je za uspeh na področju zgodnjega razpoznavanja in predvsem preprečevanja bolezni srca in ožilja potrebna splošna mobilizacija prav vse družbe in ne le zdravstvenih delavcev.

Skrb za zdravje je moralna dolžnost vsakega izmed nas; dolgujemo jo svojim najbližjim, družini in skupnosti. Mnogo bolj, kot si mislimo, smo odgovorni za zdravje svojega srca. Se več, mnogo bolj kot si mislimo, smo odgovorni za zdravje vseh src v naši družini, daši delovni organizaciji, naši republik in celo v svetu.

Kot pri vseh drugih boleznih, tako tudi pri obolenjih srca in ožilja velja pravilo: bolje preprečiti kot zdraviti. Za preprečevanje obolenj srca in ožilja je seveda nadvse pomembno, da poznamo vzroke in vrste teh obolenj. Ti so, kot smo videli, mnogi in zelo različni, večkrat celo zelo nespecifični ali celo slabo poznani in neraziskani. To seveda otežkoča smotrno in uspešno široko akcijo za preprečevanje obolenj srca in ožilja, vendar se s takim sedanjim stanjem ne smemo utopistično sprijazniti, temveč se moramo vztrajno boriti.

Na prirojene srčne hibe vplivamo lahko le delno s preporodno zaščito matere in otroka. Zdravila

ponovite in poslabšanja, pa še to večkrat ne pomaga. Če se pridobljena srčna hiba slabša, pride do usodne onemoglosti (popuščanja) srca. To občasno preprečimo z operacijo obolelih srčnih zaklopk, kar ni nenevarno, je pa za nekatere težje bolnike prava odrešitev. Tudi po uspešni operaciji je potrebno jemanje zdravil skozi vso življenjsko dobo.

Za preprečevanje »kroničnega pljučnega srca« je potrebno vzročno zdravljenje osnovnega obolenja, to je kroničnega bronhitisa, astme (naduhe) in emfizema (razširitve pljučnih mešičkov). Vedno je potrebno obvezno prenehanje kajenja. Kronično pljučno srce lahko nastane kot posledica zamašitve pljučnih žil s krvnimi strdki, ki prilete iz razširjenih krčnih žil na spodnjih okončinah. Zato je tu pomembno preprečevanje in zdravljenje krčnih žil.

Da bi preprečili okvare srca pri akutnih vročinskih in nalezljivih boleznih, moramo preprečiti te bolezni s preventivo — predvsem s cepljenji. Če nam to ne uspe, je potrebno vročinsko bolezen od vsega začetka intenzivno zdraviti in pri tem nadzorovati kondicijo srca ter v primeru popuščanja srca energično zdraviti tudi srce. Po akutnih vročinskih in nalezljivih boleznih je potreben zadostno dolg in ustrezen počitek — rekonvalescenca, kar obnavlja kondicijo celega telesa, predvsem pa srca.

Srce dobro ščitimo in preprečujemo njegovo bolezen, če pravočasno in ustrezno zdravimo bolezni ščitnice in slabokrvnosti. Ze-

dolžnost vsakogar izmed nas; dolgujemo jo sebi, družini in skupnosti. Aktivno — to pomeni tudi pravočasno, saj docela zgrešeno računa tisti, ki misli, da bo lahko po dolgem obdobju nezdravega načina življenja popravil neizbežne posledice na zdravju, tako da bo nekaj časa užival zdravila in ozdravil. Aktivno — to pomeni boljše preprečiti kot zdraviti.

Predvsem je potrebno zavestno odstraniti **napetost** — največje zlo sodobnega življenja. To je v današnji potrošniški družbi zelo težavno, navidez skoraj nerešljivo. Pri tem ima veliko vlogo že družinska vzgoja, sledi pa ji vzgoja v šoli, na delovnem mestu in v okolju.

Nadalje je potrebno zavestno odstraniti **nasladila** in urediti **prehrano**. Izkustva kažejo, da je **nikotin** izredno škodljiv za srce in ožilje ter za živčevje. Zato — ne kadimo več! Pretirano pitje **alkoholnih pijač** lahko vodi do hudih okvar srčne mišice. Pretirano pitje, to je vse kar sega preko pregovorov: Kozarec piva za osvežitev, kozarec žgane pijače za zdravilo in kozarec vina za veselje in sprostitve. Zmerno pitje kave ali čaja ne škodi. Škodljivo postane pitje kave ali čaja, če to uporabljamo kot poživilo, to je da sebe prevaramo in da si »zakamufiliramo« utrujenost, ki se kopiči do nevarnih količin in oblik.

Vse študije kažejo, da je velika odvisnost med **prehrabenimi navadami** in boleznimi srca in ožilja. Visok življenjski standard in njemu »ustrezna prehrana«, ki je bogata kalorična ter bogata z živalskimi maščobami, holesterolom in ogljikovimi hidrati, vodi k zvišanju krvnih maščob, kar je pomemben dejavnik za nastanek arterioskleroze in bolezni srca ter ožilja. Taka hrana vodi tudi k pretirani telesni teži, debelost pa je tudi pomemben dejavnik za nastanek arterioskleroze in bolezni srca ter ožilja. Hrana za preprečevanje obolenj srca in ožilja naj ima čim manj živalskih maščob (tudi masla), mastnega mesa, mastnih rib, suhih mesnih izdelkov in mastnih mlečnih izdelkov. Izogibajmo se hrane, ki vsebuje holesterol: jajčnega rumenjaka, jeter, ledvic, možganov, priželjca in pečiva narejenega z maslom, sladkorjem, smetano. Uživajmo predvsem žita, ribe, zelenjavo in rastlinska olja. Ne jeimo preveč, spomnimo se pregovora, da je potrebno prenehati z obedom takrat, ko še nisi sit. Jeimo večkrat dnevno po malih obrokih. Vzgojimo že mladega človeka tako, da dobi pravilne prehrabene navade.

Odločno se je potrebno boriti proti **fizični neaktivnosti in pomanjkljivem telesnem treningu** sodobnega človeka. Danes je malo poklicev, ki zahtevajo trdno fizično delo, vse večja motorizacija povzroča stalno manj aktivnosti tudi v prostem času. Dokazano je, da fizično aktivne in dobro trenirane osebe ne zbolijo zaradi najnevarnejših bolezni srca in ožilja. Vsakdanji fizični napor je eno izmed najboljših sredstev za preprečevanje prezgodnje arterioskleroze. Z vsakdanjim fizičnim naporom je treba pričeti že v mladosti, vendar nikoli ni praktično prepozno, le da je v zrelih letih potreben posvet z zdravnikom. Zapomnimo si, da je več vreden vsakodnevni, čeprav krajši in manjši fizični napor, kakor občasni poredkoma opravljeni težki fizični napori (npr.: smučanje vsakih 14 dni). Zapomnimo si tudi, da je **šele znojenje** dokaz, da je bila obremenitev zadostna za pridobivanje fizične kondicije.

Preprečevanje bolezni srca in ožilja ter njihovih težkih ali celo usodnih posledic so tudi vsakodnevni **preventivni pregledi ogroženih skupin**. To so predvsem moški nad 40 let, prehranjene osebe, osebe, ki imajo v družini srčne bolnike, sladkorne bolnike in bolnike z zvišanim krvnim pritiskom. Za te so pregledi obvezni tudi, če se počutijo popolnoma zdrave. Pregledi brez pravilnega vrednotenja rezultatov in smotrni, a do-

slednih ukrepov so brez učinka prvih urah ali celo v prvih minutah po nastopu bolečine. 40 % bolnikov z infarktom umre že pred prihodom v bolnico. Zato po svetu uvajajo »leteče koronarne enote« za pomoč pri infarktu in tako zmanjšujejo smrtnost. Mnogo lahko pomagajo slučajno prisotni z masažo srca in umetnim dihanjem. Vse velike bolnice imajo posebne oddelke za intenzivno nego takih bolnikov. Zdravljenje v teh bolnicah je stalno kvalitetnejše, vendar je pravo zdravilo pravočasno, sistematsko in smotrno preprečevanje bolezni srca in ožilja.

Uspeh zdravljenja pri srčnem infarktu je odvisen od ukrepov v

prvih urah ali celo v prvih minutah po nastopu bolečine. 40 % bolnikov z infarktom umre že pred prihodom v bolnico. Zato po svetu uvajajo »leteče koronarne enote« za pomoč pri infarktu in tako zmanjšujejo smrtnost. Mnogo lahko pomagajo slučajno prisotni z masažo srca in umetnim dihanjem. Vse velike bolnice imajo posebne oddelke za intenzivno nego takih bolnikov. Zdravljenje v teh bolnicah je stalno kvalitetnejše, vendar je pravo zdravilo pravočasno, sistematsko in smotrno preprečevanje bolezni srca in ožilja.

dr. Mario Kocijančič

Šola za samoupravljanje

Najpozneje do sredine decembra letos naj bi bil v Portorožu 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije. V znamenju predkongresne dejavnosti je tudi kongresni bilten, ki ga je 11. okt. t.l. izdala služba republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za informiranje. Gradivo je zelo popestrjeno s tujkami; nekatere, ki jih pogostokrat beremo tudi v dnevnem časopisju, bom poskušala pojasniti.

biltén -a m

Beseda izhaja iz francoskega jezika, kjer izraz bulletin pomeni: izvestje (letno) poročilo, šolsko spričevalo, izkaznica. V slovenskem jeziku ima beseda bilten dva pomena. Ta sta:

1. objava, kratko uradno sporočilo
2. ime raznih publikacij (informacijski bilten).

V uvodu tega sestavka ima bilten torej prvi pomen: je uradno sporočilo o vsebinskih pripravah na 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije.

publikacija -e ž

Osnovni pomen latinske besede publication (javen, družben — seznanitev javnosti) je bil prenešen tudi v slovenščino, kjer pa ima beseda še dodaten in tudi nov pomen, kar je odraz razvoja tehnike (tisk — časopis, knjiga) in družbenih odnosov.

Pomeni so naslednji:

1. objavljanje; objava, razglas (itev, npr. zakona; priobčitev članka,
2. izdajanje (knjig, časopisov),
3. izdaja, izdano, objavljeno delo, tisk, spis, knjiga, članek.

V biltenu je beseda publikacija uporabljena v zadnjem pomenu (c). Naj navedem primer besedila:

V ponedeljek, 2. oktobra so na seji republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije navzoči odločali o precej zahtevnih vprašanjih. Najprej so razpravljali o vsebinskih pripravah na 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Podlaga za to razpravo so bile publikacije »Poročilo republiškega sveta o delu med kongresoma«, »Idejnopolitične osnove in sklepi o delovanju sindikatov Slovenije« (kot teze za javno razpravo) in »Spremembe in dopolnitve statuta Zveze sindikatov Slovenije (prav tako osnutek za javno razpravo).
(citat)

elektor -ja m

Latinska beseda eligere je pomenila izbrati. In približno tak pomen ima beseda elektor v slovenščini, pomeni torej:

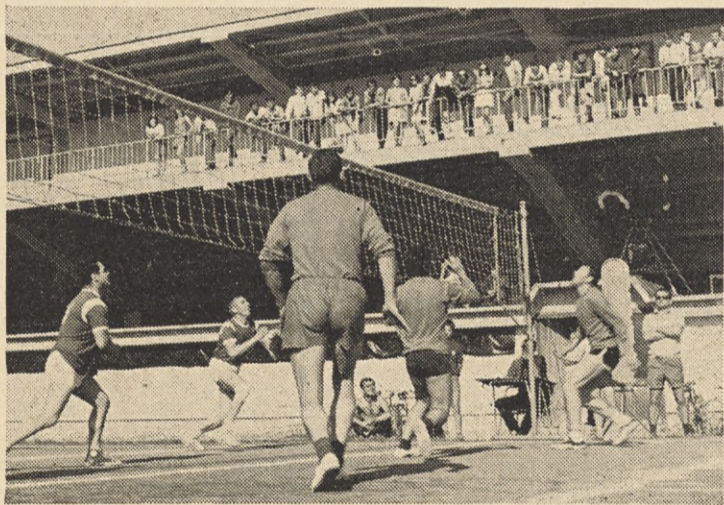
volilec; volilni knez (v nekdanji Poljski in Nemčiji).

Vendar volilec ni volilec v običajnem pomenu besede; je na nek način izbran, da bo volil — je torej delegat na volilni konferenci.

Primer besedila, kjer je beseda elektor, uporabljena v tem smislu:

Bile so (že prej navedene publikacije) tiskane v nakladi 13.000 izvodov in že razposlane izvoljenim sindikalnim delavcem v republiških, občinskih in medobčinskih organih sindikatov in seveda nad 8.000 elektorjem.
(citat)

ZINKA PIVK

Z dvigom življenjskega standarda vse pogosteje pozabljamo na razgibanje in sprostitve našega telesa. Telo tako počasi a vztrajno zamira in je vse manj odporno.

na take hibe ne vplivajo, edino zdravljenje je kirurško z operacijo. Primeren čas za operacijo je odvisen od vrste hibe in od starosti otroka. V hudih primerih je operacija potrebna že v prvih tednih življenja, takrat je riziko zelo velik. V glavnem se prirojene srčne hibe operirajo po tretjem letu starosti otroka, vendar nikakor ne prepozno, ker nastanejo nepopravljive posledice.

Za pridobljene srčne hibe je glavni krivec akutni sklepni revmatizem (revmatična vročica ali mrzlica). Vzrok revmatične mrzlice je infekcija s hemolitičnim streptokokom, ki se pokaže kot prehlad, angina, škrlatinka ali celo gniloba zobovja. Zato je treba te bolezni temeljito zdraviti, največkrat se pojavi revmatična mrzlica pri nezdravljenih anginah, prehladih ali zobni gnilobi. Če se pojavi revmatična mrzlica, je potrebno energično zdravljenje v bolnici, tudi to večkrat ne prepreči obolenja srca in pojava srčne hibe. Če bolnik ima pridobljeno srčno hibo, mora celo življenje jemati penicilin in preprečevati

po pomembno je ohraniti kondicijo srca v času nosečnosti, poroda in dojenja.

Posebej pomembno in medsebojno vzročno povezano je preprečevanje in zdravljenje **koronarnih bolezni srca in infarkta ter zvišane krvnega pritiska**.

Danes je tempo življenja zelo hiter, poln poklicnih skrbi, boja za obstanek in položaj v družbi, vendar se človeški organizem zaradi pomanjkanja časa ni uspel prilagoditi novemu tempu in načinu življenja. Neprilagojenost povzroča napetost, pomanjkanje časa in pomanjkanje počitka, to je opuščanje pravil zdravega življenja. To povzroča zvišan krvni pritisk, kar ima večkrat za posledico nastanek organskih obolenj srca in ožilja.

Preprečevanje koronarnih bolezni srca in zvišane krvnega pritiska je aktivno postavljanje porobu kvarnim vplivom, ki te boleznijo povzročajo. Aktivno — to pa pomeni zavestno in z veliko voljo ter odgovornostjo do zdravja, saj je skrb za zdravje moralna

Predavatelj izobraževalnega centra želijo dati svojim varovancem kar največ znanja, ki ga bodo rabili na delovnih mestih v tovarni, pa tudi splošno razgledanost, ki jo potrebuje danes mlad človek.

Imamo model, vreden posnemanja

Izobraževanje je tudi pomembna postavka modernizacije in napredka vsake delovne organizacije.

Mnogi pod izobraževanjem razumejo le redno šolanje. Da temu ni tako, trdi tudi Ema Pevc v razgovoru, ki smo vam ga pripravili.

1. Kakšno vlogo ima delovna organizacija na področju izobraževanja?

V zadnjih letih je čutili veliko prizadevanja, da bi tudi izobraževanje v delovnih organizacijah dobilo svoje mesto v vzgojnoizobraževalnem sistemu. Ekonomika izobraževanja definira izobraževanje v delovni organizaciji kot vsakdanjo funkcijo proizvodnje; proizvodna sredstva so le en

prof. Ema Pevc

element, od katerega je odvisna proizvodnja. Drugi važnejši element pa je delavec, ki ga je treba usposobiti, da bo znal ravnati s stroji.* Tako je delovna organizacija pravzaprav že stara izobraževalna ustanova:

— tu se delavec usposablja za delo, lahko si pridobi poklic; za marsikoga je to tudi edina strokovna šola, kjer se usposobi za poklic (kar še posebno velja za gumarsko stroko);

— zaradi hitrega razvoja znanosti in tehnologije, ki zahtevata boljše kvalifikacijski sestav delavcev, mora delovna organizacija omogočati stalno izpopolnjevanje, prekvalifikacije in funkcionalno izobraževanje;

— delovna organizacija skrbi s pravilno politiko štipendiranja in šolanja mladine tudi za stalen dotok strokovnega kadra, z organizacijo počitniških praks v podjetju pa tvori most med teoretičnim znanjem in praktičnim delom;

— važna naloga izobraževanja v delovni organizaciji je tudi, da omogoči, da si delavci glede na potrebe samoupravljanja pridobe družbenoekonomsko in politično izobrazbo. Ne moremo govoriti o visoki stopnji samoupravnosti v neki delovni organizaciji, če delavci niso dovolj politično izobraženi, kaj šele, da sploh nimajo popolne osnovne izobrazbe.

2. Kako vi uresničujete te cilje izobraževanja?

V »Savi« imamo svoj sistem izobraževanja. Pravijo, da smo model, ki ga je vredno posnemati. Vendar menim, da je vsak sistem dober le takrat, če je učinkovit v praksi. Tu nam pa še dosti manjka. Še bolj se bo treba ukvarjati z ekonomiko izobraževanja,

iskati nove metode, iskati nove oblike izobraževanja.

Sistem izobraževanja v »Savi« obsega naslednja področja:

1. uvajanje delavcev na delovna mesta (uvajalni seminarji, usposabljanje na novo zaposlenih delavcev, usposabljanje premeščenih delavcev, pripravništvo);

2. vključevanje delavcev v osnovno šolanje;

3. strokovno izobraževanje (poklicna šola za ozek profil gumarja, poklicna šola za širok profil, vključevanje delavcev v izredno šolanje v ostale šole izven podjetja, tečaji za poklic gumarja);

4. funkcionalno izobraževanje (strokovni seminarji ali tečaji, strokovna predavanja, tečaji tujih jezikov, družbenoekonomsko izobraževanje, izobraževanje za varno delo, specializacije doma in v tujini);

5. šolanje mladine na poklicni gumarški šoli;

6. štipendiranje in kreditiranje;

7. prakse v podjetju.

Skica!

3. Kakšen je odnos »Savčanov« do izobraževanja?

Čim nižjo izobrazbo ima delavec, tem slabši odnos ima do izobraževanja. To velja predvsem za »Savčane«. Delavca s 4., 5. razredi osnovne šole boš težko prepričal, da naj zaključi vsaj 6. razred osnovne šole, ker ima potem možnost da si pridobi gumarski poklic. Dosti energije zgrabimo v izobraževalnem centru prav s prepričevanjem, drugega »orožja« sedaj nimamo. Marsikdo se bo vprašal, zakaj. Ali nas vodi v to delo humanizem, socialni vidiki? Osebo sem sicer prepričana, da dela družba veliko krivico človeku, če mu ne omogoči priti do poklica. Vendar, če izvzamemo ta humanistični vidik, je izobraževanje z vidika gospodarjenja zelo važna gospodarska postavka, ki mora z vso svojo težo priti v gospodarske načrte in kalkulacije. Menim, da nas morata pri delu spodbujati oba vidika: humanistični in gospodarski.

Delavci v »Savi« imajo veliko možnosti, da si pridobijo izobrazbo. V sami gumarski stroki imajo zdaj tisti delavci, ki so končali vsaj 6. razred osnovne šole možnost obiskovati šolo ali tečaj za poklic gumarja. Odziv pa je majhen celo pri tistih delavcih, ki imajo obveznost po odločbi o razporeditvi na delovno mesto opraviti šolo, tečaj ali prekvalifikacijo. Nezavzetost pri starejših delavcih je deloma razumljiva, nesprijemljiva pa je pri mladini, ki se noče izobraževati. Povabili smo preko 200 mladih delavcev, ki imajo prej omenjeno obveznost, da bi se vključili v šolo za ozek profil gumarja, ponovnemu vabilu pa se je odzvalo le kakih 20 delavcev, pa še ti navajajo razne težave, zaradi katerih se ne bi mogli izobraževati. Delno so njihovi problemi razumljivi: troizmensko delo, neurejeno varstvo otrok, slabi pogoji za učenje. Izobraževalni center teh problemov ne more rešiti, pač pa lahko šolo organizira tako (npr. pouk v prostih sobotah, seminarski način ipd.), da bi delavec kljub vsem težavam lahko obiskoval pouk. Tu nam je zelo dobrodošla pomoč vodstev TOZD, drugega vodilnega in vodstvenega kadra v proizvodnji, in ne nazadnje tudi družbenopolitičnih organizacij, predvsem mladinske.

Kar se tiče ostalega strokovnega kadra, imajo nekateri dokaj pozitiven odnos do izobraževanja.

Ne samo, da se vključujejo v razne oblike izobraževanja, ampak v njem tudi sodelujejo kot predavatelji, avtorji skript in učnih programov. Menim, da se s tako dobro zasedbo učnega kadra na naši poklicni šoli ne more meriti niti marsikatera srednja šola v Sloveniji.

4. Ko ste že omenili poklicno šolo, s kakšnimi problemi se srečujete pri vzgoji mladih poklicnih gumarjev?

Največji problem je pridobiti učence bodisi za ozek profil bodisi za širok profil gumarja. Skoraj nihče se za ta poklic ne odloči iz veselja. Če že ima učenec končano osemletko, se raje odloči za vpis v srednje tehnične šole ali poklicne šole drugih strok, kjer si pridobijo poklice, ki niso tako vezani na eno samo podjetje. Isto velja tudi za šolo za ozek profil gumarja. Potrebe po tem profilu so velike, letos bi glede na plan kadra lahko vpisali 60 učencev v enoletno šolo za ozek profil, a smo jih z veliko težavo pridobili le 20. Učence gremo iskat v zaostalejših krajih Slovenije, kjer jih starši ne morejo šolati.

Drugi problem pa je vzgoja teh mladih ljudi. Mnogi niso imeli prave družinske vzgoje, v vprašalniku na začetku šolskega leta je nek učenec celo navedel: »...ko sem bil star 3 leta, so me dali služiti...« Težko je v enem letu popraviti 15 let zanemarjene vzgoje. Za vzgojni uspeh štejemo, problem, ampak splošno družbeni da se učenci nauče delovnih navad, da so marljivi pri delu in da

jim nadomestimo manjkajoče osnovno šolsko znanje; le-to je osnova za razumevanje teoretičnih kakor tudi družbenoekonomskih predmetov.

Tretji problem so prostori; pred 20. leti je šola imela tri učilnice, igrišče in druge prostore. In kaj imamo danes? Eno samo učilnico, ki jo uporabljamo tudi za druge oblike izobraževanja. Nujno bi potrebovali vsaj še eno učilnico za kabinetni pouk kemije in fizike, to nam je postavila za pogoj tudi komisija za verifikacijo šole za ozek profil gumarja.

5. In kako je z marksistično vzgojo?

Menim, da na naši šoli marksistične vzgoje nismo zanemarjali, čeprav so bili očitki s tem v zvezi. Marksizma nismo obravnavali na šoli kot etično kategorijo, saj ni veronauk! Ima pa veliko etičnih prvin, na katere se pri vzgoji nasiljamo: t. j. nova na marksizmu osnovana kultura mišljenja, obnašanja, čustvovanja in dela. Če učenec seže po Vorancu, je tudi marksizem, če čeni delo, če se uči o oktobrski revoluciji, samoupravni ureditvi, če se seznanja s problemi sodobnega razvoja, je prav tako marksizem. In ne nazadnje uči prav te predmete predavatelj, ki mu marksizem kot ideologija delavskega razreda še posebno pomeni, saj se je zanj boril v času NOV! Sicer pa ni marksistično izobraževanje samo šolski problem, ampak splošno družbeni problem, so ugotovili v zaključkih na posvetovanju o socialistič-

ni vzgoji in marksističnem izobraževanju, ki je bilo 3. novembra v Ljubljani, in da bo treba izdelati za celotno državo enotne idejno politične okvire za učbenike o družbenih vedah.

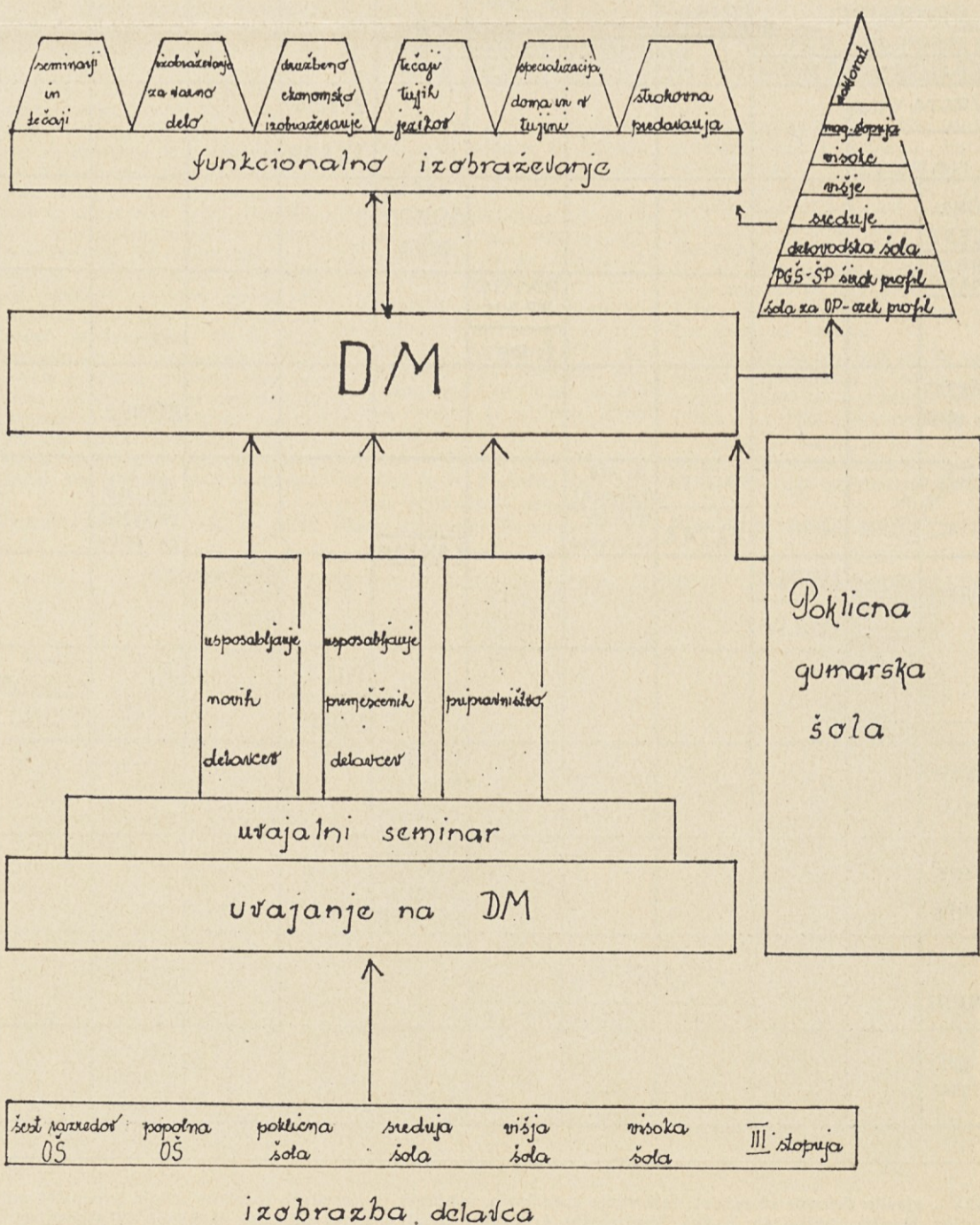
6. Odnos TOZD do izobraževanja?

Ustavna dopolnila opredeljujejo solidarnost delovnih ljudi kot nujno sestavino samoupravnih odnosov. Med drugim naj bi TOZD zagotavljale po načelih vzajemnosti tudi sredstva skupne porabe, t. j. sredstva za zaposlovanje, socialno varstvo, skupno reševanje najbolj perečih stanovanjskih problemov, za rekreacijo delavcev, izobraževanje. Menim, da so bistvo solidarnosti pravi medsebojni odnosi delavcev — samoupravljalcev v TOZD. In če bodo le-ti zdravi, t. j., da bodo zagotavljali enakopravno materialno podlago za razvoj vseh, bo imelo tudi izobraževanje tisto mesto, ki mu pripada. Vsakršno drugačno ravnanje ne bi bilo v prid dobremu gospodarjenju.

7. Vaši načrti?

Eden glavnih ciljev izobraževanja v bodočnosti je, da bi oblikovali samostojne, ustvarjalne, delavne in kritične »Savčane«, ki se bodo aktivno vključevali v delo in samoupravljanje. Zato bo treba vključiti v izobraževanje čim več delavcev in jih usmerjati k stalnemu izobraževanju.

Jože Štular

* Kogoj: Organizacija in psihologija dela

Pisali so vam

Vremenska napoved

V službo

Pozdravljam celoten kolektiv tovarne Sava Kranj, posebno še mladinsko organizacijo in jim želim vsem čim večji uspeh v kolektivu. Nahajam se v Celju, kjer služim vojaški rok.

Ajdovec Pavel
V. p. 8164/17-2
63002 Celje

Spoštovani!

Najprej sprejmite lepe pozdrave z željo, da bi imeli čim več delovnega uspeha.

Javiljam se vam iz Tuzle, kjer služim vojaški rok. Sem na tečaju za deseterja. Ze tri mesece nisem nič slišal o svoji delovni organizaciji, zato vas naprošam, da mi pošiljate glasilo »Sava« na priloženi naslov. To priliki izkoriščam, da vas še enkrat tovariško pozdravljam, posebno fante iz tovarne konfekcije z mojstrom Mihom na čelu.

Tonc Lebar
V. p. 2553/3
75002 Tuzla

Pozdravljeni!

Pozdravlja vas vojak Nunar Jože. Pozdrav velja vsem Savčanom, posebno pa vulkanizerjem avtomobilskih zračnic. Vojaški rok služim v Ljubljani. Za začetek se nimam preveč dobro, upam, da bo sčasoma boljše. Danes mi teče še deseti dan.

Priznam, da mi je postalo že kar dolgčas po tovarni, zato si želim vsaj malo novic od vas. Prosil bi, če mi pošiljate vaš časopis na novi naslov.

Na koncu še enkrat lep pozdrav

Nunar Jože
V. p. 6550/2
61002 Ljubljana

Uredništvu!

Vojak Milan Bojanič se vam ponovno oglašja. Želim, da mi pošiljate časopis, ki ga tako pogrešam. Pozdravljam vse sodelavce iz oddelka avtozračnice. Moj naslov:

V. p. 4596/4
91002 Skopje

Spoštovani tovariši!

Sporočam vam svoj novi naslov z željo, da mi pošiljate naše glasilo! Ob prvi priliki se vam oglašim z malo daljšim sestavkom. Do takrat pa vsem skupaj vojaške pozdrave.

Vaš sodelavec

Martin Bajželj
V. p. 5312/20
61002 Ljubljana

Uredništvu!

Ni še dolgo, odkar sem se poslovil od kolektiva, pa si že zopet želimo, da bi se videli.

Vojaški rok služim v Nišu kot vojni padalec. Imam se dobro, vojaški dnevi mi kar hitro minevajo. Zahvaljujem se vam za časopis Sava, ker tudi mene zanimajo spremembe in napredek našega kolektiva. Najlepše pozdrave vsem mojim sodelavcem in sodelavkam in kar največ uspeha!

Smogavec Franc
V. p. 6919-3
18002 Niš

V zadnjih letih je bil november precej suh mesec, enako velja tudi za letošnje leto. Severozahodni vetrovi bodo odnesli nekaj članov kolektiva v obljubljena nova stanovanja, kjer bodo lahko preišljevali o dodatnih virih finančnih sredstev. V mesecu novembru se bo pod vplivom visokega zračnega pritiska potila skupina naših delavcev v tovarni Semperit. Upajmo, da bodo z vlažnim zrakom, ki doteka nad Alpe in naše kraje, prinesli tudi kaj zanimivega za nas.

Najnižje nočne temperature za tiste, ki radi pregloboko pogledajo v kozarec — 15°, za ostale — 2, najvišje dnevne pa za krokarje plavi ponedeljek, za ostale + 10°. Za konec meseca in praznične dni so napovedane frontalne motnje v denarnici, obeta se vam kredit pri sosedu.

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta Mihelič Jožeta se sodelavcem delavske restavracije za poklonjeni venec in tolažilne besede najlepše zahvaljujem.

Ana Momčilovič

Zahvala

Zahvaljujem se tovarni Sava, posebno delavcem obratne ambulante in oddelku za socialno varstvo za gmotno pomoč in organizacijo zdravljenja v zdravilišču.

Upokojenc
Jože Pelc

R-r-r-i-i-n-g! Oh, ta presneta ura, že spet mi hoče vsiliti svoj: »Zbudi se že, lenoba zaspana, čas je, da vstaneš!« Ali je to sploh mogoče, da je noč lahko tako kratka! Ne verjamem in ne verjamem, morda so bile le sanje. Zopet zaspi. Sanjam.

»Zbudi se, zbudi se že vendar,« zaslišim. Povsem avtomatično sežem z roko proti uri, toda kaj... To ni bila ura, temveč glas moje žene, ki me je tresla: »Ura je že pol šestih, zamudil boš službo!«. V trenutku sem buđen, planem pokonci in z levim očesom pogledam na uro. Res. Samo tri minute manjka do pol šestih. Skačem po sobi, iščem obleko, se jezim na ženo, zakaj me ni zbudila, zakaj ni zvonila ura. Napol oblečen oddirjam v kopalnico, si na hitro oplaknem obraz, v naglici stisnem na zobno krtačko kremo za britje. Grozen okus v ustih me dodobra predrami. Ura je že pol šestih. Na zajtrk ne utegnem niti pomisliti. Zakličem ženi slaboten pozdrav, zaženem se skozi vrata, pa pot pod noge po klancu gor, po klancu dol in že se znajdem pred strogim savskim vratarjem. Tu si šele lahko oddahnem. Ura je deset minut do šestih. Prišel sem pravočasno. Ves zadovoljen odprem vrata pisarne, kolegi pa vsi

začudeno buljijo vame. Pogledam se. Sem brez ene nogavice, hlače imam zapete samo z enim gum-bom, da o srajci sploh ne govorim.

Od zadrege se počehljam po bradi. Takrat pa se znajdem v še hujši zadregi. Dlake na bradi štrlijo kot jezeve bodice.

Obljubljam si, da se mi to ne bo več ponovilo. Vsaj upam, da ne.

Humor

Miha, ki služi vojaški rok v Srbiji, zaprosi predpostavljenega oficirja za teden dni dopusta.

»Lepa reč, kar sedem dni bi rad!«

»Veste, moja sestra Špela se moži.«

»Pa menda ne traja svatba celih 7 dni?«

»To ravno ne, hm, toda rad bi še počakal na krst.«

»Prosim, dajte mi še eno kocko sladkorja,« pravi norec.

»Saj sem vam dal že tri!«

»Res, toda vse so se mi raztopile v kavi.«

Puščava se je poročila z gozdom. Srečno sta živela še dolgo let in imela mnogo oaz.

Skandinavska križanka

Za novembrske praznike smo cev bo izžrebala izmed pravih 5 pripravili nagradno skandinavsko in jih nagradile s 50, 40, 30, 20 in križanko in upamo, da vam ne bo 10 din. Rešitve pošljite v uredni-delala preglavic. Komisija reševal-štvo do 15. decembra 1972.

ZA DAN REPUBLIKE	ČRNI PTIČ (DVOJ.)	OG-LJIK	NARAVNI LOGAR.	PREKLIC	TOVARNA KOVČKOV	PESNIŠ. STOPIČA	EGIP. BOG SONCA	NIČ	PRITRD.	OKOLI	PRVA SL. VLADA	SADRO-VEC
ŠPANSKO Ž. IME	PRISL.	TURČIJA	Ž. IME				GR. OTOR					
VRSTA VINA	OBZIR		SKAZA				KROPARKA					
NAPEV			IZDEL. SOKOV					MOZO-LJA-VOST				
OBD. LESA			OČKA				SUROV. ZA METLE		VRSTA TAPETE			
PEK. RASTL.			RAVNO PRAV				JUTR. PADAV.		RAUL			
			Ž. IME				LJUDSKA MILICA					
POKRAJ. V HRANU					KONEC						BELGIJA	
	GR. ČRKA	M. IME (LUTHAR)			SRB. JED PROSTOR ZA SENO					10. ČRKA	AMPER	
	RATAR	MUSLIM. SV. MESTO	LANTAN		PRIPAD. PL. V SZ					OLJ. SAD	ŠARKO	
ŽVEPLO	METLE			TELUR		IVAN KONJAR				MENIH		
	NALIV			SHARON		PELIN				MODER		
PRITISK												
PRISILNO BELO			MAKED. FOLKL. ANSAM.				ROD					
PREB. LOKE			HUNSKI POSLAV. LJUBLJ. DNEVNIK				II					
							KRANJ					
MEDMET		KRAJ V ŽSSR					VINJAK					DO
	LITER	I. ČRKA	DUŠIK				ITALIJA					15. XII.
NAŠ STROJ						NAJVIŠ. BLAŽE-NOST						1972